

מאירוביץ' אלקה וצבי לנדוי צביה וישראל

סיפור המשפחה בעטרות קשור בחמש משפחות שהתחברו על ידי נישואין והפכו למשפחה אחת גדולה עד עצם היום הזה.

שושנה ואברהם בן יהודה

יהודית ויחיאל לנדוי

ישראל וצביה לנדוי

אליעזר ואסתר פינקלמן

אלקה וצבי מאירוביץ

שושנה ואברהם בן יהודה, שעלו לישראל ב-1924, היו ממייסדי עטרות. שושנה, בת דודה של יהודית לנדוי לבית פיקרסקי. במאורעות ב-18.6.36, נהרג אברהם בן יהודה. אלמנתו, ביקשה סרטיפיקט לבת דודתה ומשפחתה – יהודית ויחיאל לנדוי לעזרה במשק שלה. הבקשה אושרה, באוגוסט 1936 עלתה משפחת לנדוי לארץ ישראל והתיישבה בעטרות. יחיאל עבד בצרכניה, ויהודית גידלה הודים. למשפחה

שלושה בנים – ישראל, שמואל ודב. הבן הבכור ישראל בן 17, עבד בחליבת פרות במשק של שושנה בן יהודה. באותה עת הועסקו בעטרות פועלים יהודים בחקלאות. אליעזר פינקלמן, שהשתייך לקבוצה זו, התיידד עם ישראל לנדוי. אליעזר התגורר בעטרות כפועל בביתם של משפחה אשר נזקקה לעזרה בעבודות המשק עקב עבודת הזוג מחוץ לעטרות. האב עבד בתנובה. אליעזר הפך בן בית בביתם של יהודית ויחיאל לנדוי. בלילות שישי בילו ישראל ואליעזר במסיבות ריקודים, ובשבתות רכבו על סוסים. אליעזר הכיר לישראל את אחותו צביה. זה קרה בתחילת שנת 1940. לא עבר זמן רב, ובאוגוסט 1940 נערך מסדר גיוס לצבא הבריטי בעטרות. כל מי שמלאו לו 21 שנים נדרש לצעוד צעד קדימה, ומרגע זה היה מגויס לצבא. ב-1941 עבר הגדוד לחיפה, מה שקירב את הזוג הצעיר. צביה, מדריכת נוער במוסד בכפר חסידים ארחה את ישראל במוסד. הקשר בניהם התהדק.

ב- אוגוסט 1942 נערכה חתונת ישראל וצביה לנדוי בעטרות. לחתונה הגיעו חיילים מהיחידה של ישראל (שתי משאיות), כ-50 ערבים מהכפרים הסמוכים, שבימים ההם עדיין שררו יחסי שכנות טובים, וכן, כמובן תושבי היישוב עטרות. לא עבר זמן רב וצביה הרתה עם הבן הבכור דני.

דני נולד בינואר 1944 ובאותו חודש הגדוד של ישראל ירד למצרים. את פדיון הבן חגג ישראל עם החיילים בסני ברך למצרים. לאחר זמן מה הגדוד עבר לאיטליה, דרומית לרומא. זה היה בחורף והיה קר מאוד. ישראל ביקש להשתחרר, ועם שחרורו בשנת 1945 עבר עם משפחתו להתגורר אצל אלקה אחותה של צביה.

גם לאלקה אליעזר הכיר ידיד ששהה בעטרות.

קבוצת פועלי בניין, עולים מגרמניה, אינטלקטואליים, שהכשירו עצמם לקליטתם בארץ, למדו סתתות בניה בעטרות. בינים היה צבי מאירוביץ. אליעזר הכיר לאחותו אלקה את צבי. צבי, בעת לימודיו, עבד למחייתו בשמירה כנוטר על שדה התעופה בעטרות. אלקה, התגוררה באותה עת, אצל משפחת דר' גוייטן, מומחה למזרחנות. צבי סיים את הקורס הנ"ל, ועבד כפועל מחצבה בעטרות. אלקה וצבי התחתנו וגרו בעטרות, ליד שדה התעופה. אלקה וצבי שעלו ארצה ב-1935 הצטרפו לעטרות יחד עם חברי גרעין ה"עמק" במסגרת ההתישבות החדשה. האנגלים ששהו שם, הביאו לאלקה קופסאות שימורים, שמהם הכינה להם תבשילים. היא הכינה שקשר זה יכול לתרום להגנה. מכיוון שידעה שגיסה ישראל דובר אנגלית, הזמינה אותו לביתה לשוחח עם האנגלים ולהנעים להם את זמנם, ועל ידי כך להוציא מהם ידיעות חשובות. כך הפך ישראל לקצין מקשר בין האנגלים והיהודים.

אליעזר הכיר את אשתו לעתיד, אסתר, משכונת מחלול שעל חוף הים בתל אביב. מיד לאחר החתונה התגורר הזוג הצעיר בלול של משפחת שניידוביץ בעטרות. אליעזר עבר לעבוד כנהג במשטרת ירושלים. אז, עברו להתגורר בשכונת הכורדים – זכרון יוסף, בירושלים – עד לפינוי במלחמת השחרור.

בשנת 1941 עברה צביה, אז בהריון עם דני, כשבעלה משרת בצבא, להתגורר בכפר אז"ר, עם האח של ישראל, שמואל, על מנת להכין את המשק שרכשו יהודית ויחיאל לנדוי. בשנת 1942 עברו יהודית ויחיאל לנדוי ושני הבנים שמואל ודב לכפר אז"ר. עד אז יהודית ויחיאל לנדוי חיו בעטרות עם שמואל ודב.

שושנה בן יהודה גידלה בעטרות את ילדיה יעל ודודיק.

לאלקה וצבי נולדו בעטרות ניצה ונחמה.

גם לאסתר ואליעזר נולדו בעטרות אביבה ויצחק. המשפחות היו מאוד קרובות זו לזו. (תרת) משמע). לצביה וישראל נולד הבן השני – קובי – ב-1946. עם שחרורו של ישראל לנדוי מהצבא, לאחר כ-8 חודשים שהיה מחוץ לבית, בשנת 1945, שושנה בן יהודה הציעה לו לרכוש את המשק שלה. לאחר שהחליטה לעזוב את עטרות בהיותה אלמנה עם שני ילדים.

המלחמה

ב-29 בנובמבר 1947 פרצה מלחמת השחרור. מספר חודשים אחר כך הוטל מצור על עטרות. שיירות יצאו מידי פעם מעטרות לירושלים. את דני שלחו לאליעזר ואסתר לירושלים. צביה וקובי הצטרפו אליהם בשיירה אחרת מאוחר יותר. השיירה שהיתה צריכה לעשות את דרכה לירושלים בחצי שעה, הותקפה לאורך כל הדרך והנסיעה ארכה 4 שעות. צביה ביקשה מהמוסדות שיארגנו לה מקום מגורים. ועברה לטלביה. ישראל נשאר בעטרות עם מגיני היישוב. הוא חידש את הקשר עם הצבא הבריטי, שהיה קרוב לעטרות, ובעזרתם העבירו ילדים ואמהות לירושלים. בערב ליל הסדר מאוד רצה לעלות לירושלים ולבלות עם צביה והילדים. ובעזרתם של הבריטים, בהיותו לבוש מדי צבא בריטים, יצא לדרך. בהזדמנות זו ניצל את הדרך לסמוך מוקשים עבור ההגנה. למרות היותו לבוש כחייל בריטי, זוהה על ידי ערבי, ומההגנה המליצו לו לא לחזור לעטרות, להתעכב מספר ימים בירושלים. בעטרות לא היה ברור מדוע ישראל לא חזר מיד לעטרות. וכמו בכל קבוצה, היו שהפיצו שמועות כאילו נטש את המגינים, מה שהתברר כמובן כלא נכון, ולמרות התנצלותם על הטעות, העיב הדבר מאוד על היחסים. ישראל נפצע בקרב בנוה יעקב, היה מאושפז בהר הצופים עד ה-15 ביוני ובהפוגה הורידו אותו עם שאר החולים לירושלים.

לאחר המעבר מירושלים ליפו נפרדו הדרכים, משפחת לנדוי עברה לכפר אז"ר ומשפחת מאירוביץ עברה למושב רשפון.

נכתב על ידי חביבה גרבר-בתו של ישראל לנדוי